

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ

Клімова А.О.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Аграрний сектор України в даний момент знаходиться на досить переломному етапі, тому що технічне оснащення та технологічний процес знаходиться на низькому рівні, у порівнянні з іншими країнами, але сільське господарство є перспективною галуззю для розвитку економіки у нашій країні. Через це конкурентоспроможність аграрного сектору України не є високою. А інтернаціоналізація сектору економіки призводить до пошуку підвищення потенціалу аграрного сектору.

Актуальність дослідження конкурентних переваг аграрного сектору України у зовнішній торгівлі полягає у тому, що на даному етапі розвитку нашої країни він є основним джерелом валютних надходжень. Ця ситуація викликана тим, що традиційними лідерами експорту була хімічна промисловість та металургійна галузь, але за сучасної ситуації в країні ми бачимо падіння виробництва у цих сферах. Це, у свою чергу, забезпечує подальше зміцнення впливу основних учасників аграрного ринку регіонального та центрального рівня на перебіг політико-економічних процесів у країні. У зв'язку з цим набуває особливої актуальності аналіз конкурентних переваг у зовнішній торгівлі аграрною продукцією та акцентування на агропромисловому комплексі України як на пріоритетній галузі розвитку економіки.

Питання, пов'язані з розвитком агропромислового комплексу та дослідженням його експортного потенціалу, вивчалось у працях таких вчених як В.Г. Андрійчук, Ю.О. Лупенко, Я.А. Білоуськ, А.І. Литвинова, В.О. Ясенцький, Л.М. Степасюк, Л.В. Чирва, П.Т. Саблук, О.М. Шпичак, А.Г. Кравцов, М.М. Моголова, В.І. Артюшин, О.В. Боднар, Ю.О. Лупенко, М.І. Пугачов, Т.О. Осташко, О.М. Шпичак, Н.І. Бурлак, О.М. Балтремус, В. В. Апопій, О. М. Бородін, С. Л. Ганначенко, І. О. Іртищева та інші. Наукові праці цих вчених послужили теоретичною базою дослідження. Інформаційною базою виступили дані Державної служби статистики України та Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Мета даної роботи полягає у визначенні конкурентних переваг аграрного сектора та формуванні основних положень стратегії забезпечення розвитку міжнародної конкурентоспроможності продукції агропромислового комплексу України.

Досягнення поставленої мети передбачало вирішення таких задач:

- чітко окреслити наявні внутрішні потенційні переваги агропромислового комплексу;
- порівняння агропромислового комплексу з іншими галузями України та виокремлення його конкурентних переваг як галузі економіки;
- проаналізувати частку агропромислового експорту у загальному та з'ясувати, яка продукція експортується у найбільшій кількості;
- розглянути стан розвитку тваринництва та його роль у аграрному секторі;
- зробити аналіз переваг за товарними позиціями агропромислового комплексу України;
- проаналізувати роль держави у розвитку агропромислового комплексу як пріоритетної галузі;
- довести доцільність розвитку агропромислової галузі на даному етапі розвитку економіки України.

Об'єктом дослідження є економіко-соціальні відносини між вітчизняним ринком та міжнародним ринком агропромислового комплексу з приводу формування конкурентоспроможної системи функціонування української аграрної продукції.

Аналіз конкурентних переваги у зовнішній торгівлі українською аграрною продукцією та дослідження ролі агропромислового комплексу в розвитку України, дозволили зробити ряд основних висновків

1. Визначено, що агропромисловий комплекс України має ряд внутрішніх потенційних переваг, у вигляді родючості ґрунтів, сприятливого клімату, вигідного географічного розташування, значних сільськогосподарських угідь та широких експортних можливостей. І має можливість бути конкурентоспроможним на ринку продовольства, адже може збільшити обсяги виробництва аграрної продукції.

2. Як галузь економіки агропромисловий комплекс має конкурентні переваги стосовно інших галузей України. На товари агропромислового комплексу завжди буде попит, незважаючи на будь-які кризи. Постійне зростання кількості населення у світі породжує постійний попит на продукти харчування. Розширенню споживчого ринку сприяє швидкий темп урбанізації, який свідчить про зменшення в світі кількості населення, яке самостійно може забезпечувати себе продуктами харчування.

3. Показано, що експорт товарів агропромислового комплексу займає велику частку загального експорту України. Ключовими товарами АПК, які формують експортний потенціал, є соняшникова олія, кукурудза та пшениця. З цього випливає, що експортна база АПК України складається переважно з продукції низького ступеня переробки, що формує низьку додану вартість до ВВП країни.

4. Акцентується увага на слабкості тваринництва в національному агропромисловому комплексі України, що за відповідного розвитку могло б розширити кількість джерел надходження валюти та мінімізувати втрати від цінних коливань на ринку зернових. В тому числі, продукція тваринництва користувалась би попитом більшою мірою на азійських ринках.

5. Аналіз відносних переваг за товарними позиціями агропромислового комплексу України показав, що наявні надзвичайно сильні переваги в експорті кукурудзи та пшениці. Сильні переваги також стосуються олійного насіння, цукру та шоколаду. Так як найбільші експортні переваги за товарами співпадають із найбільшими експортними позиціями, то даний фактор формує передумови до подальшого нарощування експорту товарів агропромислового комплексу із України.

6. Відсутність в Україні державної підтримки власного господарства, яка у всіх розвинених країнах є невід'ємною складовою сільськогосподарської політики. В Україні присутня лише теоретично і не має жодного представлення фактичними діями уряду країни.

7. Доведено, що Україна має значно більше можливостей розвитку в галузі агропромислового комплексу, аніж в промисловості, через наявність значних родючих територій та попит на продукцію агропромислового комплексу на зовнішніх ринках. Проаналізовано той факт, що сільськогосподарські землі використовуються здебільшого неефективно, а вирощена продукція не піддається високому ступеню переробки, що формує низьку додану вартість.

Список використаних джерел

1. Портер М. Міжнародна конкуренція/ М. Портер; пер. с англ.; під ред. і з передмовою В. Д. Щетиніна. – М. : Міжнародні відносини, 1993. – 896 с.

2. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://land.gov.ua>

3. Клименко Л. В. Зовнішньоторгівельний баланс продукції сільського господарства і продовольства України: проблеми та перспективи / Л. В. Клименко // Агросвіт. – 2013. – № 5. – С. 2–9.

4. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua> (<http://minagro.gov.ua/node/26768>)

Науковий керівник **Почерніна Н.В., к.е.н., доцент**